

הקדמה אישית:

בחרתי בנושא זה משום שהוא מעניין אותי מאוד.

אני מתעניינת מאוד במשפט הפיליפי ואף רוצה לעסוק בתחום זה בעתיד ולכן החלטתי לעשות את העבודה בנושא פיליפי- אונס ופרט אונס קטינה.

אני חושבת שבמדינה שלנו ישנם מקרים רבים של האשמות בגין הטרדות מיניות וכן אונס ומעניין אותי לדעת מה זה בעצם אומר המושג אינוס ומה נחשב כאונס ומה כהטרדה מינית או מה לא נחשב כאינוס. נושא זה הוא נושא רווח בקרב קהילות ואוכלוסיות רבות.

והוא בלתי הפיך כאשר נערה או נער או כל איש באשר הוא נתקל בהטרדה ואף באונס חייו יכולים להתהפך ואף להרס באופן קיצוני

אונס זהו דבר שיכול להגיע לכל אחד מאתנו בלי התרעה מראש ויכול למצוא בכל זמן ובכל מקום וזו תופעה קשה ובעייתית שיש למנוע אותה בכל דרך וצורה שהיא.

תוכן העניינים:

4	מבוא	פרק ראשון
5	גישת המשפט העברי לעבירת האינוס	פרק שני
13	גישת המשפט הישראלי לעבירת האינוס	פרק שלישי
18	השוואה בין המשפט העברי למשפט הישראלי	פרק רביעי
19	רשימה ביבליוגרפית	פרק חמישי

פרק ראשון- מבוא:

בחרתי לעשות את עבודת הגמר על אונס ואונס קטינה בפרט. אונס או בעצם עבירת האינוס זוהי בעצם עבירה התנהגותית של מחשבה פלילית שבה אדם אחד כופה את עצמו או כל דבר אחר על אדם מסוים בניגוד לרצונו של האדם השני¹. עבירת האינוס מתחלקת לכמה נושאים והנושא שאני אתמקד בו הוא אונס קטינה- באונס קטינה ישנם מספר מצבים שונים כגון אונס קטינה ובעצם אדם הכופה את עצמו על הקטינה או בעילת קטינה בהסכמה או שלא בהסכמה. בכל הנושאים הללו נדון במהלך העבודה. העבודה מחולקת לכמה חלקים וכל חלק ידבר על "צדדים" שונים ונוספים בעבירת האינוס ובדרך שבה החוק בישראל והמשפט העברי מטפל בה. השאלה המשפטית שהעבודה תדון בה היא הוא בעם אונס ואונס קטינה ומה החוק בישראל והחוק העברי עושה בכדי לטפל בתקיפה זו.

עבירות מין בישראל פרק א עמוד 659.¹

פרק שני-גישת המשפט העברי לעבירת האינוס:

אונס הבוועל נערה בתולה בעל כורחה²:

אדם שאונס נערה בתולה על פי השפט העברי עליו לשלם קנס כספי לאבי הבתולה – "כי ימצא נערה

בתולה אשר לא ארשה ותפשה ושכב עמה ונמצאו, ונתן האיש השכב עמה לאבי הנערה חמשים

כסף....."³. יש מספר סברות על עבירת האינוס במשפט העברי ויש כאלה שטוענים שאי על האונס לשלם

קנס אלא להתחתן עם האנוסה⁴ פני שהחויב הוא על הבתולין שאבדו. הראשונים סבורים שגם אם האנס

בא "כדרכה" וגם אם לא הוא צריך לשלם קנס⁵ כלומר גם אם מדובר בביאה בפי הטבעת יש חיוב לשלם

קנס לאבי הבתולה. יש הסבורים שבכדי שהאונס יחויב בקנס הוא לא צריך לאנוס את האישה אלא רק

לחדור בעזרת איבר מינו אל גוף האישה "אבל לאו דווקא גמר ביאה ממש, אלא אפילו הכנסת עטרה"-

ראה הערות שולים⁶. ויש הסוברים שבכדי שהאונס יחויב בקנס צריך בהכרח "גמר" "והכנסת העטרה"

בלבד אינה נחשבת כאינוס⁷. ויש הסוברים גם אם הבתולין לא נפגעו וגם אם כן האונס מחויב בקנס⁸ בגלל

שהחויב בקנס לא תלוי בהשאת הבתולין אלא בהנאת שכיבה⁹. אם האנוסה אסורה עליו כלומר אם היא

אחותו או דודתו וכיוצא בהן יש עליו חובה לשלם¹⁰ ויש שסוברים שיש חובת כריתות כלומר שהונס צריך

---

² ע"ע אנוסה כרך ב, האנציקלופדיה התלמודית.

³ דברים כ"ב כח-כט.

⁴ רמב"ם שם ה"ח ע"פ סנהדרין עג, האנציקלופדיה התלמודית.

⁵ ירושלמי כתובות פ"ג ה"ו, ועי' מל"מ שם- האנציקלופדיה התלמודית.

⁶ האנציקלופדיה התלמודית, רש"י שם.

⁷ תוס' סנהדרין ויבמות בשם יש מפרשים, ועי' מל"מ שם- האנציקלופדיה התלמודית.

⁸ תוס' שם ושם בשם ר"ת וריב"א, האנציקלופדיה התלמודית.

⁹ עי' כתובות מ ב, האנציקלופדיה התלמודית.

¹⁰ משנה כתובה כט א, האנציקלופדיה התלמודית.

להעניש בצורה מאוד חמורה ולכן אין צורך גם בחובת כריתות וגם בקנס והאונס לא ישלם קנס¹¹. ויש הסוברים שאפילו בחייבי לאוין ובחייבי עשה אין חובת תשלום קנס ודורשים "ולו תהיה לאשה, באשה הראויה לקיימה¹². ואם האונס ייענש במלקות ז אין צורך בקנס כי אין אדם לוקה ומשלם¹³ חוץ מחייב עשה או שניות ואם התרו לו כלור כשאיין מלקות ישלם קנס¹⁴. אם האונס אונס את ביתו או אשת בנו אין עליו חובה לשלם מפני שהוא מתחייב בנפשו-מחייבי מיתות בית דין, גם אם לא התרו לו אי חובת קנס¹⁵. האמוראים נחלקו לגבי מצב שבו הנערה מתה בזמן האונס אם יש חובת קנס או שאין מפני שנאמר "לאבי הנערה, ולא לאבי מתה"¹⁶ רבא חולק ואומר שהאונס יעמוד לדין ולא ישלם¹⁷ מפני שעצם העמדה לדין היא כמו תשלום קנס לאבי הנערה¹⁸. האונס לא משלם קנס אם לא באו עדים והעידו שאנס ואם הוא הודה בעצמו הוא גם לא משלם קנס משום "שאיין אדם משלם קנס בהודאת פיו"¹⁹.

חובת האונס בתשלומי צער, בושת ופגם:

חוץ מתשלומי קנס חייב האונס לשלם גם בעד הצער, הבושת והפגם²⁰ בגלל שתשלום הקנס הוא לא רק על השכיבה עם הבתולה ולא פוטר מתשלום גם על הצער הבושת והפגם²¹. הקנס בשווי "חמישים כסף" וזה לא משנה מה מעמדה של האנוסה ם היא ביתו של הכהן, או של ממזר אבל הבושת הפגם והצער לא

¹¹ דברים כב כט, האנציקלופדיה התלמודית.

¹² ר, שמעון בן מנסיא שם, האנציקלופדיה התלמודית.

¹³ רמב"ם שם, כר' יוחנן בכתובות לב ב, האנציקלופדיה התלמודית.

¹⁴ רמב"ם שם הי"ב, האנציקלופדיה התלמודית.

¹⁵ רמב"ם שם. וע"ע הנ"ל, האנציקלופדיה התלמודית.

¹⁶ כתובות לח ב, האנציקלופדיה התלמודית.

¹⁷ שם ללשון אחד, שם לט א לפי מר בר רב אשי, רמב"ם שפה ט"ו, רש"י שם לח ב, האנציקלופדיה התלמודית.

¹⁸ עי' כ"מ שם, ועי' לקמן: למי הוא משלם, האנציקלופדיה התלמודית.

¹⁹ שבועות לו ב: רמב"ם שם פ"ב הי"ב. וע"ע מודה בקנס, האנציקלופדיה התלמודית.

²⁰ דברים כב כט, האנציקלופדיה התלמודית.

²¹ כתובות מ ב ומא ב: רמב"ם נערה בתולה פ"ב ה"א: טוש"ע אהע"ז קעז, האנציקלופדיה התלמודית.

שווים והם נקבעים לפי הערכת בית דין²². הבושת לפי הממון של אביה והוא יקבל תשלום הוגן²³. הפגם יהיה לפי היופי של הנערה, ורואים אותה כאילו היא הייתה שפחה שנמכרת בשוק, כמה היא שווה כשהיא בעולה וכמה היא הייתה שווה אם הייתה בתולה מפני שבתולה שווה יותר מבעולה²⁴. הפגם זהו התשלום על הנזק שנגרם לאדם/לבתולה ובשביל לדעת מה השווי של אותו אדם/בתולה רואים אותו כאילו היה עבד/שפחה שנמכר/ת בשוק ויש שסוברים שאת הפגם מודדים לפי איך שאדם רוצה לקנות לעבדו אישה כזאת²⁵. הצער נמדד לפי גיל הבתולה, המראה שלה ואומדן של הסכום שאותו אביה היה רוצה על איבוד הבתולין שלה. ואם שנים אנסו אותה חד כדרכה השני לא כדרכה, אם הבועל לא כדרכה היה ראשון הוא חייב לשלם בושת ופגם ואם היה שני הוא חייב בושת בלבד מפני שהיא כבר נפגמה וזה שבא כדרכה משלם את הכל בין ם הוא הראשון ובין ם הוא השני מפני שבושת של נערה שלא נבעלה כלל לא דומה לבושת נערה שנבעלה שלא כדרכה²⁶.

למי הבועל משלם:

האנס משלם לאבי הנערה כל עוד היא בבעלותו²⁷ יש שסוברים שהצער הבושת והפגם לאביה משום שהוא זה שמוסר אותה ל"מנוול ומוכה שחין"²⁸ ויש שסוברים שהצער שלה²⁹ ואם אין אב או שהיא תתבע את האנס כשהיא תגדל מפני שהבגרות מוציאה מרשות האב או שתתבע אחרי שהיא תתחתן מפני שגם

---

²² האנציקלופדיה התלמודית.

²³ ערכין יד ב: רמב"ם שם ה"ד, האנציקלופדיה התלמודית.

²⁴ כתובות מ ב: רמב"ם שם ה"ו, האנציקלופדיה התלמודית.

²⁵ תוס' כתובות שם ד"ה כמה, האנציקלופדיה התלמודית.

²⁶ רמב"ם שם ה"ח ע"פ כתובות מ, ב, ועי' מאירי סנהדרין וכ"מ שם, האנציקלופדיה התלמודית.

²⁷ במדבר ל יז, האנציקלופדיה התלמודית.

²⁸ ראב"ד בהשגות חובל ומזיק פ"ד, ה"ד, ע"פ כתובות מ ב מסקנת הסוניה. רמב"ם שם: רש"י שם מא בד"ה והצער. שמ"ק כתובות שם בשם ראשונים. האנציקלופדיה התלמודית.

²⁹ טור וכ"מ שם בשם ראב"ד.

נישואין מוציאים אותה מרשות האב³⁰ בתלמוד הירושלמי אומרים שאם הנערה נאנסה והתחתנה הקנס של אביה³¹ ואם היא תבעה אחרי שאביה מת הבושת, הפגם והצער שלה ולאשל אחיה כי האב לא יכול להעביר את זכויותיו על בתו לבנו עד שהאנס לא עמד לדין³². ויש הסוברים שהאחים לא יורשים את הקנס מפני שאדם לא מוריש קנס לבנו גם וגם לא בושת ופגם³³ בלם יש דין והאב מת אז האחים יורשים³⁴ ויש שסוברים שאחרי מות האב הם שייכים לאחים כי הם היורשים שלו³⁵. אם הנערה התחתנה והתגרשה ורק אז נאנסה הדעה מתחלקת- ר' יוסי בגלילי אומר שאין קנס מפני שלא הייתה בתולה³⁶, ר' עקיבא במשנה סובר שיש קנס ושהיא מקבלת אותו³⁷. ר' עקיבא בברייתא סובר שיש לה קנס וקנסה של אביה³⁸. ויש שמסבירים בגלל שהאב יכול למסור אותה גם לאחר שהתגרשה³⁹. ויש שסוברים שעד של תחתן הנערה בשנית הם שייכים לאביה(צער, בושת, פגם)⁴⁰.

אנוסות שאין להן קנס:

*מוכת עץ- אינה בכלל בתולה.

*הקטנה והבוגרת- הקטנה שהיא מתחת לגיל 3 שנים ויום אחד אין ביאה⁴¹ מגיל שלוש שנים ויומיים עד

---

³⁰ משנה כתובות מא ב: רמב"ם שם הי"ד והט"ו. כתובות לט א. ספרי כתובות שם: רמב"ם שם. האנציקלופדיה התלמודית תצא: תוס' שם ד"ה מה, ועי' רש"י שם.

³¹ כתובות פ"ג ה"ד, ועי"ש במרה"פ. האנציקלופדיה התלמודית.

³² שם מא ב. רש"י ד"ה לא. האנציקלופדיה התלמודית.

³³ תוס' שם ד"ה נערה ושם מא ב. ד"ה יש, ועי' מג"ע. האנציקלופדיה התלמודית.

³⁴ משנה שם" רמב"ם שם. האנציקלופדיה התלמודית.

³⁵ רמב"ם שם הט"ו. האנציקלופדיה התלמודית.

³⁶ משנה כתובות לח א. האנציקלופדיה התלמודית.

³⁷ שם. האנציקלופדיה התלמודית.

³⁸ שם. האנציקלופדיה התלמודית.

³⁹ כ"מ שם בשם רא"ש. האנציקלופדיה התלמודית.

⁴⁰ כתובות לט א: רמב"ם שם. האנציקלופדיה התלמודית.

⁴¹ כתובות כט א ורש"י: רמב"ם נערה בתולה פ"א ה"ח. האנציקלופדיה התלמודית.

שתביא שתי שערות. ר' מאיר סובר שי לה קנס-הבוגרת "נערה ולא בוגרת"⁴².

*האילונית- אין לה ימי נעורות כלומר מצעירותה יוצאת לבגרות. יש שסוברים שעד גיל עשרים יש לאילונית קנס בגלל שדינה כקטנה⁴³.

*הממאנת- נערה שהתחתנה נמצאת בחזקת בעולה ואם יש לה עדים שלא נבעלה יש לה קנס⁴⁴. יש הסוברים שאף אם יש לה עדים אין לה קנס.

*המגורשת- אפילו אם היא עדיין בתולה היא התחתנה והתגרשה ולכן אינה נחשבת כבתולה גם אם היא בתולה⁴⁵ וככה גם אלמנה היא נמצאת בחזקת בעולה⁴⁶. לפי התלמוד הירושלמי לבתולה מן הנישואין יש קנס⁴⁷. לר' יוסי הגלילי טוען שגם למגורשת מן האירוסין אין לה קנס⁴⁸.

*השוטה-לא בתולה כי היא לא יודעת/יכולה לשמור על הבתולין⁴⁹ או שהיא בגדר מוכת עץ⁵⁰. רבים מן הראשונים סבורים שיש לשוטה קנס.

*החרשת-לא בתולה כי היא לא יודעת/יכולה לשמור על הבתולין⁵¹ או שהיא בגדר מוכת עץ⁵². רבים מן הראשונים סוברים שיש לחרשת קנס.

---

⁴² כתובות לח א: רמב"ם שם פ"א ה"ח. האנציקלופדיה התלמודית.

⁴³ ראב"ד בהשנות: טור קעז. האנציקלופדיה התלמודית

⁴⁴ שטמ"ק בשם רמב"ן. האנציקלופדיה התלמודית.

⁴⁵ רמב"ם שם ה"ט, ע"פ כתובות לח א:נערה שנתארה נתגרשה, משמע נשאת אין לה קנס לדברי הכל. ועי' תוס' לה בד"ה ממאנת ובשטמ"ק שם. האנציקלופדיה התלמודית.

⁴⁶ עי' רש"י שם. האנציקלופדיה התלמודית.

⁴⁷ כתובות פ"א ה"ב וה"ד. עי' אור שמח על הרמב"ם שם שהוכיח ששיטת הבבלי אינה כהירושלמי האנציקלופדיה התלמודית.

⁴⁸ עי' לעיל: מל"מ אישיות פי"א.

⁴⁹ שם לו האנציקלופדיה התלמודית.

⁵⁰ רא"ש ור"י לפי מל"מ שם: שטמ"ק בשם: וריטב"א בשם ה"ר פנחס הלוי. האנציקלופדיה התלמודית.

⁵¹ שם לו האנציקלופדיה התלמודית.

⁵² רא"ש ור"י לפי מל"מ שם: שטמ"ק בשם" וריטב"א בשם ה"ר פנחס הלוי. האנציקלופדיה התלמודית.

*הגירות, השפחה המשוחררת, השבויה-בחזקת העולות ואין להן טענת בתולים⁵³ ואם הן מתחת לגיל שלוש שנים ויום אחד יש להן קנס בי יש להן טענת בתולין אבל אם האנס הודה באונס ושהן היו בתולות הוא חייב בקנס יש שסוברים שאפשר לחייב אותו בלי הודאה ויש כאלה שסוברים בלי הודאה אי חיוב⁵⁴.
האחרונים טוענים שבגלל הודאתו אין הוא חייב בקנס⁵⁵.
*היוצא עליה שם רע- טענת עדים שהנערה זונה⁵⁶, הרי זאת בחזקת בעולה ואין חיוב קנס⁵⁷.
*הייתה בחזקת בעולה-אי לה קנס מפני שהיא בחזקת בעולה⁵⁸.
*שהניח את ביתו מוכנה לכל מי שיבוא עליה-לא קונסים את הבעל⁵⁹, ויש שסוברים שהסיבה שלא קונסים את הבעל היא מפני שהקנס שייך לאב והוא כלומר האב היה מודע למה שקורה⁶⁰.
הראשונים חושבים שכל אנוסה שאי לה קנס אי לה גם בושת פגם וצער מלמד הבוגרת והממאנת שאף שאין להן קנס יש להן בושת ופגם והחרשת והשוטה שיש להן צער בלבד ובנוסף לאלו שי קנס יש צער בושת ופגם⁶¹.

חובתו לקחת את האנוסה לאישה:

בנוסף לחובת התשלומים מחייבת התורה לקחת את האנוסה לאישה⁶². לקחת את האנוסה לאישה זו מצוות

⁵³ כתובות לו ב: רמב"ם שם ה"י. עי' כתובות יא א. האנציקלופדיה התלמודית.

⁵⁴ שם לו ב. וע"ע גירות כרך ו עמ' כז מתי נותנים לה את הקנס. עי"ש יא א. עי' לעיל: חובתו בתשלומי קנס. מ"מ אישות שם ד"ה ורע דלהז"ה. האנציקלופדיה התלמודית.

⁵⁵ מנ"ח מצוה תקנח. את המל"מ לא הזכיר. האנציקלופדיה תלמודית.

⁵⁶ כתובות לו ב. האנציקלופדיה התלמודית.

⁵⁷ רש"י שם, ועי' שטמ"ק שם. האנציקלופדיה התלמודית.

⁵⁸ רש"י שם, ועי' שטמ"ק שם. האנציקלופדיה התלמודית.

⁵⁹ רמב"ם שם. האנציקלופדיה התלמודית.

⁶⁰ ראב"ד בה שנות שם. האנציקלופדיה התלמודית.

⁶¹ טור קעז: חינוך מצוה תקנז ועי' כ"מ. האנציקלופדיה התלמודית.

⁶² רמב"ם נערה בתולה פ"א ה"ג. האנציקלופדיה התלמודית. דברים כב כט.

עשה ונמנית במניין המצוות⁶³. ואם האנס לא רוצה אז כופים עליו גם אם היא עיוורת חגרת ומצורעת⁶⁴. והוא לא יוצא מזה רק בנישואין הוא מחויב להישאר נשוי אליה למשך כל חייו⁶⁵. אך הבתולה ואביה יכולים להחליט האם הם רוצים שהיא תתחתן עם האנס או שלא ועד שלא תתחתן יש לה את היכולת להתחרט- לה ולאביה- ולהחליט שהיא מתחתנת עם האנס⁶⁶ ואם יותר מאנס אחד כלומר כמה אונסים אותה יש לה את האפשרות-לה ולאביה- לבחור ביניהם ועד שלא תתחתן עם אחד מהם או בכללי יש לה את האפשרות להתחרט בכל רגע ולהחליט משהו אחר וברגע שהיא מתחתנת עם אחד מהם השאר פטורים⁶⁷. הראשונים סוברים שמפני שהבחירה האם להתחתן עם האנס היא בידי הבתולה מלמדים אותה לא לרצות בכדי שהאנס לא יעבור על מצוות לא תעשה⁶⁸ ויש הסוברים שבגלל שמצוות עשה היא קלה כי אפשר להידחות על ידי האישה אז אי למצוות עשה כוח על מצות הלא תעשה⁶⁹. ויש מפרשים שמכיוון שמצוות עשה היא לא על הבתולה אז היא לא יכולה לעבור עליה⁷⁰. ואם האנס הוא כהן ובעולה לא ראויה להתחתן אתו והוא התחתן אתה ואז הוא הפך לכהן גדול הי לא הייתה ראייה לו בשעת האונס אבל עכשיו היא כן⁷¹ ואם האנס אנס את אחות אשתו ואז אשתו מתה הוא לא חייב לקחת אותה בגלל שבשעת האונס היא לא הייתה ראויה לר⁷². החובה לקחת לישה את הנאנסת אינה תלויה בחובה לשלם קנס והן שתיהן

⁶³ סהמ"צ להרמב"ם מ"ע ריח: מג עשיו נד: חינוך מצוה תקנח. האנציקלופדיה התלמודית.

⁶⁴ כתובת לט א. האנציקלופדיה התלמודית.

⁶⁵ ערוך לנר מכות טו א: מנ"ח תקנח. ועי' ברשב"א שבשמ"ק כתובות מ א בשם מורו שנראה שסובר שאחרי ביאה ראשונה שוב אינו מצווה. ועי' פירוש הרירב"ז לירושלמי כתובות פ"ג ה"ו. האנציקלופדיה התלמודית.

⁶⁶ כתובות חט ב. שמות כב טז. האנציקלופדיה התלמודית.

⁶⁷ כתובות שם. ועי' תוספתא כתובות סוף פ"ג. ירושלמי כתובות פ"ג ה"ו לפי גירסת הר"ן, ועי' אור שמח נערה בתולה פ"א ה"נ. ירושלמי שם. ירושלמי שם לגי' הר"ן ועי' ריטב"א קדושין י בשם י"א שסוברים שהראשון שנתחייב תחילה שותה בעצמו, ודחה דבריהם. ועי' מל"מפ"ב ה"ח. האנציקלופדיה התלמודית.

⁶⁸ רש"י שם. האנציקלופדיה התלמודית.

⁶⁹ ר"ן כתובות סף פ"ג. האנציקלופדיה התלמודית.

⁷⁰ תו"י שם. ועי' פנ"י. האנציקלופדיה התלמודית.

⁷¹ רמב"ם איסו"ב פ"ז הט"ז ובמל"מ שם ובהט"ו. האנציקלופדיה התלמודית.

⁷² ירושלמי כתובות פ"ג ה"ו, ועי' מנ"ח תקנח. האנציקלופדיה התלמודית.

מצוות מיוחדות ולכן אם האנס הודה במעשה ואין עליו יותר חובה לשלם קנס הוא ל פטור מהחובה לקחת את הבתולה לאישה וגם אם אין עדים אין זה משנה כי הוא הודה ובכך העיד על עצמו⁷³. ואם האנס נשוי הרי זה לא יכול לקחת עוד אישה ולכן ינדו אותו עד שייתן לאנוסה נדוניה. הראשונים סוברים שאפילו אם בא עליה שלא כדרכה והוא פטור מקנס הוא עדיין חייב לקחת אותה⁷⁴ ויש האומרים שאם הוא פטור מקנס אז הוא פטור גם מלקחת אותה לאישה ויש מהאחרונים שטוען שאם יש פר מקנס אז יש גם פטור מלהינשא בגלל שמצווה זו לדעתו היא לא קנס ותלויה בתשלום⁷⁵.

איסור הגירושין:

לאחר שהאונס והנאנסת מתחתנים אסור לו לגרש אותה כל ימי חייו⁷⁶, מפני שזאת מצוות לא תעשה-לא לגרשה לעולם- והיא נמנית במניין הלאוין⁷⁷ ואם האונס גירש את הבתולה כופים עליו להחזירה בגלל המצווה/החובה לנישואים ביניהם⁷⁸. אם הבתולה מתה או שהיא התחתנה עם אחר או שהוא כהן ואסור לו להתחתן עם גרושה זה לוקה בגלל שהוא עבר על אל תעשה והוא לא יכול לקיים את מצוות עשה⁷⁹. אם היא הייתה אסורה עליו וכנסה בכל זאת עליו לגרשה⁸⁰ ואם זנתה תחתיו אחרי שכנסה האונס יכול לגרש אותה כי היא לא ראויה לו⁸¹ ואם האונס מת ולא היו לו בנים לא כופים על אחיו להתחתן אתה⁸².

⁷³ שו"ת רדב"ז ח"א סי' יט. האנציקלופדיה התלמודית.

⁷⁴ עי' לעיל. תוס' ר"י. הזקן קדושין י יא. ועי' או"ש נערה בתולה פ"א ה"ט. האנציקלופדיה התלמודית.

⁷⁵ שו"ת מלבושי יו"ט חאה"ע"ז סי' כ. האנציקלופדיה התלמודית.

⁷⁶ רמב"ם פ"א ה"ג. האנציקלופדיה התלמודית.

⁷⁷ דברים כב כט. רמב"ם פ"א ה"ג. סהמ"צ להרמב"ם, ל"ת שנח: סמ"ג לאוין פד חינוך תקנט. האנציקלופדיה התלמודית.

⁷⁸ ע"ע לאו הניתק לעשה. מכות טו. תוספתא כתובות פ"ג. רמב"ם שם ה"ז. מכות טו א, עי"ש ברש"י ותוס'. האנציקלופדיה התלמודית.

⁷⁹ תוספתא שם: רמב"ם שם. ועי' מכות טז א ותוס' שם ד"ה אי דקטלה. וע"ע לאו הניתק לעשה מחלוקת בדבר. האנציקלופדיה התלמודית.

⁸⁰ שם. האנציקלופדיה התלמודית.

⁸¹ כתובות לט א. האנציקלופדיה התלמודית.

⁸² ספרי פ' ה"ו. האנציקלופדיה התלמודית.

פרק שלישי- גישת המשפט הישראלי לעבירת האינוס:

עבירות מין בישראל⁸³: בעילת קטינה-

ההבדל בין שני סוגי עברית האינוס-אינוס אישה בגירה או של בעילת קטינה מתחת לגיל 14 הוא בכך שעיקרו של אינוס הוא שימוש בכוח, וזהו בעצם פשע של אלימות ותקיפה. עיקר העבירה גיל הנערה שאינו חשוב במקרה של אינוס איל הסכמתה ו חוסר הסכמתה ואף יזמתה הפעילה לבעילתה אינם גורעים מהעבירה. עבירת האינוס על פי סעיף-קטן(3) היא עבירה התנהגותית של מחשבה פלילית⁸⁴. במקרה של בעילת קטינה כלומר אינוס נערה מתחת לגיל 14 אין כל משמעת לעניין ההסכמה או החוסר בהסכמה של הקטינה וכך גם לגביי הגיל שלה. המודעות הנדרשת לעבירה זו הי מודעות בפועל אצל הבוועל ותחול בהקשר זה הלכת "עצימת עיניים"⁸⁵. המקרה שבו יש טענה בקשר לטעות בגיל הקורבן תחול הוראות סעיף 34 לחוק העונשין ולפיו די בטעות כנה כאשר הסבירות משמשת שיקל ראייתי בלבד. טעות במצב הדברים סעיף 34 לחוק העונשין:

סייג בדבר טעות במצב דברים זהו בעצם המצב שבו אדם טועה בהבנת המציאות העובדתית ולכן ין הצדקה להטיל אחריות פלילית מלאה מאחר שאינו מסוגל לבחור בחירה חופשית במציאות העובדתית בין ביצוע עבירה לבין הימנעות מביצוע עבירה⁸⁶. סייג בדבר טעות במצב דברים גם מבחינת "עצימת העיניים"- מי שחשד שיש נסיבה ונטל באופן מודע סיכון לא יכול להיחשב כמי שטעה טעות כנה לגביה, ובייחוד לא במצבים של עבירות מין. לטענה זו יש חשיבות רבה בנסיבות שבהן הנשם נחשף לגילויי אי-

⁸³ עבירות מין בישראל בעין הדין וההלכה – איילת גז, עו"ד.

⁸⁴ ראה עמוד 4- מבוא.

⁸⁵ סעיף 20(ג)(1) לחוק העונשין.

⁸⁶ יורם רבין ו- יניב ואקי דיני עונשין ב' מהדורה שניה 89-880 2010 : גבריאל הלוי תורת דיני העונשין ג' 216 2010.

הסכמה מצד המתלוננת ובכל זאת "עצם עיניו". במצב שבו הנאשם היה מודע לי הסכמתה של המתלוננת אין לו הגנת טעות בדברים ובאחריות פלילית.⁸⁷

פרשת ברי: דנ"פ 1294/96 משולם נ/ מדינת ישראל, פ"ד נב(5)1, 19-18(1998): ע"פ 5938/00 אזולאי נ/ מדינת ישראל פ"ד נה(3), 897-898, 873 (2001) (להלן: "עניין אזולאי")- אם התביעה בעניין אזולאי הייתה מוכיחה שהמערער היה מודע לגילה האמתי של המתלוננת, ו לפחת עצם עיניו מפני עובדה זו הטענה של טעות במצב דברים הייתה נפסלת.

סעיף 345 לחוק העונשין⁸⁸:

א. הבעל אישה-

1. שלא בהסכמתה החופשית.

2. בהסכמת האישה, שהושגה במרמה לגבי מיהות העושה או מהות המעשה.

3. כשהאישה היא קטינה שטרם מלאו לה רבע-עשרה שנים, אף בהסכמתה.

4. תוך ניצול מצב של חוסר הכרה בו שרויה האישה או מצב אחר המונע ממנה לתת הסכמה חופשית.

5. תוך ניצול היותה חולת נפש ו לקויה בשכלה לא הייתה בהסכמתה לבעילה הסכמה חופשית.

הרי הוא אונס ודינו מאסר כשש-עשרה שנים.

ב. דין האונס מאסר עשרים שנים⁸⁹ במקרים הבאים-

1. בקטינה שטרם מלאו לה שש-עשרה שנים ובנסיבות האמורות⁹⁰.

2. באיום בנשק חם או קר.

3. תוך גרימת חבלה גופנית או נפשית או הריון.

⁸⁷ ע"פ 635/10 פלוני נ' מדינת ישראל, תק-על(1)2012, 559 (2012).

⁸⁸ תיקונים לחוק העונשין 345 אינוס- התשמ"ח, התש"ן(מס' 3), התש"ס(מס' 4), התשס"א(מס' 6).

⁸⁹ סעיף קטן(א).

⁹⁰ סעיף-קטן(א)(1), (2), (4) או (5).

4. תוך התעללות באישה לפני המעשה, בזמן המעשה, או לאחר המעשה.
5. בנוכחות אדם נוסף או מספר אנשים שחבר יחד עמו לביצוע האיננוס בידי אחד מהם או מספר מהם.
- ג. בסימן זה: "הבועל" מחדיר איבר מגפו או חפץ לאיבר המין של האישה .
- סעיף 345 לחוק העונשין קובע כי שלוש מתוך חמש החלופות שבסעיף 345(א) הן שלא בהסכמה חופשית⁹¹.
- סעיף 345(א)(3) - קובע כי קטינה מתחת לגיל ארבע-עשרה הסכמתה חסרת תוקף.
- סעיף 345(א)(2) - קובע כי הסכמה מרומה אינה הסכמה.
- הסכמה או אי הסכמה -

"הבועל אישה שלא כדין נגד רצונה תוך שימוש בכוח או באימו עליה במוות או בחבלת גוף קשה, או כשהי בחובר הכרה או במצב המונע התנגדותה, דינו - מאסר ארבע-עשרה שנים" - תיקון 22 לחוק העונשין 1988.

אין צורך שהנאנסת תביע בהכרח התנגדות מפורשת כלומר מילולית או פיזית. די בכך שניתן להבין מן הנסיבות כי הבעילה עשתה ללא הסכמה חופשית. במקרים מסוימים גם התנהגות פיסית מתן תוצאה של פחד הלא יכולה להצביע על היעדר הסכמה, בהתחשב בנסיבות הקורבן להראות כי מיצה את כל האפשרויות הפיסיות של התנגדות⁹². בנוסף גם משיתוק ואי עשיית דבר ניתן להבין שיש חוסר הסכמה⁹³. היעדר הסכמה יכול לכלול תגובה מילולית ולא בהכרח תגובה פיסית. אישה אשר אומרת לא בעצם מבטאת אי-הסכמה, ואין צורך ביותר מאי-הסכמה מילולית של האישה בשביל למנוע חדירה לאיבר מינה.

⁹¹ סעיף 345(א)(1) לחוק העונשין הוא "החלופה הכללית" סעיף 345(א)(4) עניינו של חוסר הכרה או מניעה אחרת למתן הסכמה חופשית סעיף 345(א)(5) ענינו מחלת נפש או ליקי שכלי, שבשלהם אין מדובר בהסכמה חופשית.

⁹² ע"פ 111/99 שוורץ נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(3), 769 (1999).

⁹³ ע"פ 5612/92 מדינת ישראל נ' בארי, פ"ד מח(1) 302 (1993): ע"פ 5739/96 אוחננה נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(4), 721, 743 (1997).

כל אדם נהנה מזכות יסוד לשלמות גופנית ולשמירת כבודו כאדם⁹⁴ ולכן זכותה של האישה להחליט מה ייעשה בגופה ומה לא. בחוק כיום יש הוראה אשר זונחת את דרישת ההתנגדות ובעצם נוסח החוק כיום משקף את ההכרה בזכותה של האישה לשלוט על גופה. בתיקון 22 לחוק העונשין ישנה הנחה שחופש הבחירה של האישה ושליטתה על גופה מחייבים לראות במגע מיני שלא בהסכמה כלומר אונס גם אם האישה לא הביעה התנגדות פיזית. הגיש הרווחת היא שגבר המקיים יחסי מי עם אישה מבצע מעשה אינוס רק אם נמרה אמירה שלילית על ידי האישה. שימוש בכוח-

תיקון מס' 61 לחוק העונשין משנת 2001 היה נקודת מפנה בהגדרת עבירת האינוס ונקבע שדי בכוח מעט כגון דחיפת הקורבן הפלה על המיטה או אפילו לחץ חברתי נחשב כשימוש בכוח. החדירה לגוף האישה מהוה שימוש בכוח ולכן מעשה כזה שלא בהסכמה החופשית של האישה נחשב כאינוס⁹⁵. במקרים בהם החלו יחסי מין בהסכמה והאישה דרשה להפסיק והגבר לא הפסיק נחשבת התנהגות זו של הגבר לאינוס כי האישה איננה מעוניינת ביחסים⁹⁶. לפי תיקון 22 לחוק אין צורך בהפעלת אלימות פיזית דווקא או איום כדי לקיים את יסודות העבירה, ויסוד הכפייה יכול להתבטא בהפעלת אמצעים אחרים, הפעלת מצעים אלו לאו דווקא צריכים לבוא עם האינוס אלא לפניו⁹⁷. היחס החברתי משפי לעבירת האינוס-

אחרי תיקון חוק העונשין מס' 22⁹⁸ הוחמר העונש המרבי על עבירת האינוס ועל מעשה סדום לשש-עשרה שנות מאסר ונשלל הפטור מאחריות פלילית לבעל האונס את אשתו, בנוסף בוטלה

---

⁹⁴ חוק יסוד כבוד האדם וחירותו.

⁹⁵ ע"פ 115/00 טייב 'מדינת ישראל פ"ד נד(3), 289, 323 (2000).

⁹⁶ נפסק מפי כ"ב' השופטת ארבל ע"פ 5938 אזולאי נ' מדינת ישראל, פ"ד נה(3) 873 (2001)

⁹⁷ פרשת בארי הנ"ל, 367: ע"פ 3274/94 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(5), 353, 360-361 (1996).

⁹⁸ תיקון מס' 22 לחוק העונשין התשמ"ח-1988, ס"ח 62.

הדרישה לראיות חיצוניות ובלתי תלויות בעדות יחידה של המתלוננת, נאסרה חקירתן של המתלוננות על עברן המיני, ונפגעות עבירת מין רשאיות כיום לבקש מבית המשפט למנוע מעבריינ מין שפגע בה לחזור ולהתגורר בסביבת מקם מגוריה או מאום עבודתה וכולי.

הענישה בעבירת האונס-

במדינת ישראל הענישה על עבירת האינוס היא מאסר בפועל של עד כעשרים שנות מאסר ומתחיל משמונה נקודה שתיים שנים אף גם יכול להיות מאסר של כשש-עשרה שנים. זמן המאסר בפועל תלוי בעבירה עצמה, בראיות שיש לפרקליטות נגד האנס ובבית המשפט.

פרק רביעי- השואה בין המשפט העברי למשפט הישראלי-

⁹⁹ לפי המשפט העברי ישנם כמה מצבים מאוד מסוימים שבהם אונס נחשב כאונס, וישנם מצבים שלמרות שהייתה עבירה מינית אין היא נחשבת כאינוס. את עבירת הונס גם מודדים לפי מראה הבתולה הממו שיש לאבא שלה ולכמה הייתה שווה אם היו מוכרים אותה בתור בתולה בשוק ולכמה הייתה שווה אם היו מכרים אותה בתור בעולה בשוק. ישנן מספר נערוות כלומר בתולות שהטענה שאין להן בתולין ממספר טענות שונות התלויות בדבר ולכן גם אם בעלו אותן אין זה נחשב כאינוס. עבירה תחשב כונס אך ורק עם יש עדים למעשה. המעשה של האונס יכול להיות לפי המשפט העברי כדרכה ולא כדרכה ויש משמעות למספר האנסים שאנסו את הנערה ולמה בא קודם כלומר האם נאנסה קודם כדרכה ולאחר מכן לא כדרכה וההפך. אם הבעל מודה באשמה תחול עליו הקלה מסוימת שהיא בעצם ביטול חובת הקנס כי אין דם הקונס את עצמו. לפי המשפט העברי הבעל בתולה יעניש במספר דברים כגון תשלום קנס, חובה להתחתן עם האנוסה, ותשלום פגם בושט וצער אך אין דרישת מאסר.

¹⁰⁰ לפי המשפט הישראלי בניגוד למשפט העברי ישנם מצבים כנחשבים כאינוס ומצבים שנחשבים כעבירה מינית. כשמדובר באונס קטינה ובעצם בבעילת קטינה יש שתי סוגיות הקשורות לבעילה האם היא הייתה בהסכמה והאם היא לא הייתה בהסכמה וכמובן גילה של הנערה. אם הנערה מתחת לגיל 14 שנים האונס מתחלק למספר מסוים של שנים מפני שגם אם הנערה הסכימה לבעילה מותר היותה ילדה מתחת לגיל 14 אין זאת נחשבת כהסכמה ואם מעל 14 שנים והייתה הסכה מספר השנים בכלא ישתנה ממקרה למקרה. כעקרון מספר השנים שבהן אנס ירצה בבית הכלא הוא בין 8.2 ל-20 שנים בין כל מקרה למקרה מספר השנים משתנה לפי הראיות המעשה ובית המשפט.

---

⁹⁹ האנציקלופדיה התלמודית.

¹⁰⁰ עבירות מין בישראל בעין הדין וההלכה, איילת גז, ע"ד.

פרק חמישי- רשימה ביבליוגרפית-

חקיקה-

תיקון מס' 22 לחוק העונשין התשמ"ח-1988, ס"ח 62.

חוק יסוד כבוד האדם וחירותו.

תיקונים לחוק העונשין 345 אינוס- התשמ"ח, התש"ן(מס' 3), התש"ס (מס' 4),

התשס"א (מס' 6).

סעיף 345(א)(1) לחוק העונשין הוא "החלופה הכללית" סעיף 345(א)(4) עניינו של

חוסר הכרה או מניעה אחרת למתן הסכמה חופשית סעיף 345(א)(5) ענינו מחלת

נפש או ליקי שכלי, שבשלהם אין מדובר בהסכמה חופשית.

סעיף קטן(א).

סעיף-קטן (א)(1), (2), (4) או (5).

סעיף 20(ג)(1) לחוק העונשין.

פסיקה-

פרשת בארי הנ"ל, 367: ע"פ 3274/94 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(5), 353, 360-361

(1996).

ע"פ 5612/92 מדינת ישראל נ' בארי, פ"ד מח(1) 302 (1993): ע"פ 5739/96 אוחנונה נ'

מדינת ישראל, פ"ד נא(4), 721, 743 (1997).

ע"פ 111/99 שוורץ נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(3), 769 (1999)

ע"פ 115/00 טייב ' מדינת ישראל פ"ד נד(3), 289, 323 (2000).

נפסק מפי כ"ב' השופטת ארבל ע"פ 5938 אזולאי נ' מדינת ישראל, פ"ד נה(3) 873 (2001).

ע"פ 635/10 פלוני נ' מדינת ישראל, תק-על 2012(1), 559 (2012).

ספרות מחקר - ספרים -

עבירות מין בישראל בעין הדין וההלכה – איילת גז, עו"ד.

יורם רבין ו- יניב ואקי דיני עונשין ב' מהדורה שניה 2010 89-880 : גבריאל הלוי

תורת דיני העונשין ג' 2010 216.

משפט עברי- ספרות הפסיקה- ספרות השו"ת-

ע"ע אנוסה כרך ב, האנציקלופדיה התלמודית.

דברים כ"ב כח-כט.

רמב"ם שם ה"ח ע"פ סנהדרין עג, האנציקלופדיה התלמודית.

ירושלמי כתובות פ"ג ה"ו, ועי' מ"מ שם- האנציקלופדיה התלמודית.

דברים כב כט, האנציקלופדיה התלמודית.

כתובות לט א. ספרי תצא: תוס' שם ד"ה מה, ועי' רש"י שם.

רמב"ם שם, כר' יוחנן בכתובות לב ב, האנציקלופדיה התלמודית.

רמב"ם שם הי"ב, האנציקלופדיה התלמודית.

רמב"ם שם. וע"ע הנ"ל, האנציקלופדיה התלמודית.

כתובות לח ב, האנציקלופדיה התלמודית.

ר, שמעון בן מנסיא שם, האנציקלופדיה התלמודית.

האנציקלופדיה התלמודית

האנציקלופדיה התלמודית, רש"י שם.

רמב"ם שם ה"ח ע"פ כתובות מ, ב, ועי' מאירי סנהדרין וכ"מ שם, האנציקלופדיה התלמודית.

במדבר ל יז, האנציקלופדיה התלמודית.

ראב"ד בהשגות חובל ומזיק פ"ד, הי"ד, ע"פ כתובות מ ב מסקנת הסוניא. רמב"ם שם: רש"י שם

מא בד"ה והצער. שמ"ק כתובות שם בשם ראשונים. האנציקלופדיה התלמודית.

טור וכ"מ שם בשם ראב"ד.

רמב"ם שם ה"ח ע"פ כתובות מ, ב, ועי' מאירי סנהדרין וכ"מ שם, האנציקלופדיה התלמודית.
במדבר ל יז, האנציקלופדיה התלמודית.

ראב"ד בהשגות חובל ומזיק פ"ד, הי"ד, ע"פ כתובות מ ב מסקנת הסוניא. רמב"ם שם: רש"י שם
מא בד"ה והצער. שמ"ק כתובות שם בשם ראשונים. האנציקלופדיה התלמודית.

טור וכ"מ שם בשם ראב"ד.

משנה כתובות מא ב: רמב"ם שם הי"ד כתובות שם: רמב"ם שם. האנציקלופדיה התלמודית
והט"ו. כתובות לט א. ספרי תצא: תוס' שם ד"ה מה, ועי' רש"י שם.

משנה כתובות מא ב: רמב"ם שם הי"ד כתובות שם: רמב"ם שם. האנציקלופדיה התלמודית
והט"ו.

שבועות לו ב: רמב"ם שם פ"ב הי"ב. וע"ע מודה בקנס, האנציקלופדיה התלמודית.

דברים כב כט, האנציקלופדיה התלמודית.

כתובות מ ב ומא ב: רמב"ם נערה בתולה פ"ב ה"א: טוש"ע אהע"ז קעז, האנציקלופדיה
התלמודית.

ערכין יד ב: רמב"ם שם ה"ד, האנציקלופדיה התלמודית.

כתובות מ ב: רמב"ם שם ה"ו, האנציקלופדיה התלמודית

משנה כתובה כט א, האנציקלופדיה התלמודית.

עי' כתובות מ ב, האנציקלופדיה התלמודית.

תוס' שם ושם בשם ר"ת וריב"א, האנציקלופדיה התלמודית.

תוס' סנהדרין ויבמות בשם יש מפרשים, ועי' מ"מ שם-האנציקלופדיה התלמודית.

שם ללשון אחד, שם לט א לפי מר בר רב אשי, רמב"ם שפה ט"ו, רש"י שם לח ב, האנציקלופדיה
התלמודית.

עי' כ"מ שם, ועי' לקמן: למי הוא משלם, האנציקלופדיה התלמודית.

תוס' כתובות שם ד"ה כמה, האנציקלופדיה התלמודית.
כתובות פ"ג ה"ד, ועי"ש במרה"פ. האנציקלופדיה התלמודית.
שם מא ב. רש"י ד"ה לא. האנציקלופדיה התלמודית.
תוס' שם ד"ה נערה ושם מא ב. ד"ה יש, ועי' מג"ע. האנציקלופדיה התלמודית.
משנה שם" רמב"ם שם. האנציקלופדיה התלמודית.
רמב"ם שם הט"ו. האנציקלופדיה התלמודית.
משנה כתובות לח א. האנציקלופדיה התלמודית.
שם. האנציקלופדיה התלמודית.
שם. האנציקלופדיה התלמודית.
כ"מ שם בשם רא"ש. האנציקלופדיה התלמודית.
כתוב' לט א: רמב"ם שם. האנציקלופדיה התלמודית.
כתובות כט א ורש"י: רמב"ם נערה בתולה פ"א ה"ח. האנציקלופדיה התלמודית.
ראב"ד בהשנות: טור קעז. האנציקלופדיה התלמודית.
שטמ"ק בשם רמב"ן. האנציקלופדיה התלמודית.
רמב"ם שם ה"ט, ע"פ כתובות לח א: נערה שנתארה נתגרשה, משמע נשאת אין לה קנס לדברי
הכל. ועי' תוס' לה בד"ה ממאנת ובשטמ"ק שם. האנציקלופדיה התלמודית.
עי' רש"י שם. האנציקלופדיה התלמודית.
כתובות פ"א ה"ב וה"ד. עי' אור שמח על הרמב"ם שם שהוכיח ששיטת הבבלי אינה כהירושלמי
האנציקלופדיה התלמודית.
עי' לעיל: מל"מ אישיות פי"א.
שם לו האנציקלופדיה התלמודית.
רא"ש ור"י לפי מל"מ שם: שטמ"ק בשם: וריטב"א בשם ה"ר פנחס הלוי. האנציקלופדיה
התלמודית.

שם לו האנציקלופדיה התלמודית.

רא"ש ור"י לפי מל"מ שם: שטמ"ק בשם" וריטב"א בשם ה"ר פנחס הלוי. האנציקלופדיה התלמודית.

כתובות לו ב: רמב"ם שם ה"י. עי' כתובות יא א. האנציקלופדיה התלמודית.

כתובות לח א: רמב"ם שם פ"א ה"ח. האנציקלופדיה התלמודית.

שם לו ב. וע"ע גיורת כרך ו עמ' כז מתי נותנים לה את הקנס. עי"ש יא א. עי' לעיל: חובתו בתשלומי קנס. מל"מ אישות שם ד"ה ורע דלהז"ה. האנציקלופדיה התלמודית.

מנ"ח מצוה תקנח. את המל"מ לא הזכיר. האנציקלופדיה תלמודית.

כתובות לו ב. האנציקלופדיה התלמודית.

רש"י שם, ועי' שטמ"ק שם. האנציקלופדיה התלמודית.

רש"י שם, ועי' שטמ"ק שם. האנציקלופדיה התלמודית.

רמב"ם שם. האנציקלופדיה התלמודית.

ראב"ד בה שנות שם. האנציקלופדיה התלמודית.

טור קעז: חינוך מצוה תקנז ועי' כ"מ. האנציקלופדיה התלמודית.

רמב"ם נערה בתולה פ"א ה"ג. האנציקלופדיה התלמודית. דברים כב כט.

סהמ"צ להרמב"ם מ"ע ריח: "מג עשיו נד: חינוך מצוה תקנח. האנציקלופדיה התלמודית.

כתובת לט א. האנציקלופדיה התלמודית.

ערוד לנר מכות טו א: מנ"ח תקנח. ועי' ברשב"א שבשמ"ק כתובות מ א בשם מורו שנראה

שסובר שאחרי ביאה ראשונה שוב אינו מצווה. ועי' פירוש הרירב"ז לירושלמי כתובות פ"ג ה"ו. האנציקלופדיה התלמודית.

כתובות חט ב. שמות כב טז. האנציקלופדיה התלמודית.

כתובות שם. ועי' תוספתא כתובות סוף פ"ג. ירושלמי כתובות פ"ג ה"ו לפי גירסת הר"ן, ועי' אור

שמח נערה בתולה פ"א ה"נ. ירושלמי שם. ירושלמי שם לגי' הר"ן ועי' ריטב"א קדושין י בשם

י"א שסוברים שהראשון שנתחייב תחילה שותה בעציצו, ודחה דבריהם. ועי' מל"מפ"ב ה"ח.

האנציקלופדיה התלמודית.

רש"י שם. האנציקלופדיה התלמודית.

ר"ן כתובות סף פ"ג. האנציקלופדיה התלמודית.

תו"י שם. ועי' פנ"י. האנציקלופדיה התלמודית.

רמב"ם איסור"ב פי"ז הט"ז ובמל"מ שם ובהט"ו. האנציקלופדיה התלמודית.

ירושלמי כתובות פ"ג ה"ו, ועי' מנ"ח תקנח. האנציקלופדיה התלמודית.

שו"ת רדב"ז ח"א סי' יט. האנציקלופדיה התלמודית.

עי' לעיל. תוס' ר"י. הזקן קדושין י יא. ועי' או"ש נערה בתולה פ"א ה"ט. האנציקלופדיה

התלמודית.

שו"ת מלבושי יו"ט חאהע"ז סי' כ. האנציקלופדיה התלמודית.

רמב"ם פ"א ה"ג. האנציקלופדיה התלמודית.

דברים כב כט. רמב"ם פ"א ה"ג. סהמ"צ להרמב"ם, ל"ת שנח: סמ"ג לאוין פד חינוך תקנט.

האנציקלופדיה התלמודית.

ע"ע לאו הניתק לעשה. מכות טו. תוספתא כתובות פ"ג. רמב"ם שם ה"ז. מכות טו א, עי"ש

ברש"י ותוס'. האנציקלופדיה התלמודית.

תוספתא שם: רמב"ם שם. ועי' מכות טז א ותוס' שם ד"ה אי דקטלה. וע"ע לאו הניתק לעשה

מחלוקת בדבר. האנציקלופדיה התלמודית.

שם. האנציקלופדיה התלמודית.

כתובות לט א. האנציקלופדיה התלמודית.

ספרי פ' ה"ו. האנציקלופדיה התלמודית.